

ואינו נודע, פִּינֵן שֶהקול ההוא יוצא, אִז נמצא הפל, דִּין ורחמים. זהו שכתוב ועליון יתן קולו. פִּינֵן שֶיִתֵּן קולו, אִז בָּרַד וגחלי אש, מִים ואֵשׁ.

בא ראה, בִשְׁעָה שֶנוֹלַד יְהוּדָה, מִה כְּתוּב? (בראשית כט) וַתַּעֲמֹד מְלֻדָת, מִשּׁוּם שֶהָהּ הוּא הַיְסוּד הַרְבִּיעִי מֵאוֹתָם הָאַרְבָּעָה שֶהֵם הַמְרַכְּבָה הַעֲלִיוֹנָה, עֲמוּד אֶחָד מֵאוֹתָם אַרְבָּעָה הַעֲמוּדִים, מִה כְּתוּב בו? וְיֵהי בַעַת הַהִיא וַיֵּרַד יְהוּדָה מֵאֵת אַחִיו, שֶהָיָה מְלֻךְ עֲלֵיהֶם. מִה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶהוֹרִידוּ אֶת יוֹסֵף לְמִצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁאַמְרֵנוּ.

וַיֵּרָא שֵׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי, וְכִי כְנַעֲנִי הָיָה? אֲלֵא הִנֵּה פִרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים. וַתֵּהָרַ וַתֵּלֵד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר. שְׁלֹשָׁה בָנִים הָיוּ לַיהוּדָה, וְלֹא נִשְׂאָר מֵהֶם רֶק אֶחָד, וְזֶה הוּא שְׁלֵה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, לְמָה כְּתוּב בְּכַנִּי יְהוּדָה, בְּרֵאשׁוֹן - וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וּבְשֵׁנֵי הָאַחֲרִים כְּתוּב, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אוֹנָן, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁלֵה?

אָמַר לוֹ, בֵּא רְאָה, הַפֶּרֶשָׁה הַזֹּאת הִיא סוּד עֲלִיוֹן, וְהַפֶּל הוּא פְּרֵאוֹי. וַיֵּרַד יְהוּדָה מֵאֵת אַחִיו, שֶהָיָה נִכְסְתָה הַלְּבָנָה וַיֵּרַדָּה מִהַדְרָגָה שֶל תַּקוּן לְתוֹף דְּרָגָה אַחֲרָת, שֶהַתְּחִבָּר בֵּיה הַנְּחֹשׁ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וַיֵּט עַד אִישׁ עַדְלָמִי וַשְׁמוֹ חִירָה.

וַתֵּהָרַ וַתֵּלֵד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וְהוּא רַע, וְהַפֶּל אֶחָד, שֶכָּא מִצַּד הַיָּצָר הָרַע, וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ וְלֹא כְּתוּב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. בִּיעֲקֹב כְּתוּב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, שֶהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָרָא לוֹ יַעֲקֹב, וְכֵאן אֶת - לְרֵבּוֹת דְּרָגָה

דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְעֲלִיוֹן, אָף עַל גַּב דְּלֵא אֲשַׁתְּפַח וְלֹא אֲתִיִּדַע, פִּינֵן דֵּההוּא קוֹל נְפִיק כְּדִין אֲשַׁתְּפַח כְּלָא, דִּינָא וְרַחֲמֵי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְעֲלִיוֹן יִתֵּן קוֹלוֹ, פִּינֵן דֵּיִתֵּן קוֹלוֹ, כְּדִין בְּרַד וְגַחְלֵי אֵשׁ, מִיָּא וְאַשָּׁא.

תָּא חֲזִי, בִשְׁעָתָא דְאַתְיִלִּיד יְהוּדָה מִה כְּתִיב, (בראשית כט) וַתַּעֲמֹד מְלֻדָת, בְּגִין דְּדָא הוּא יְסוּדָא רְבִיעָאָה מֵאִינוֹן אַרְבַּע דְּאִינוֹן רְתִיכָא עֲלָאָה, סְמִכָא חַד מֵאִינוֹן אַרְבַּע סְמִכִין. מִה כְּתִיב בֵּיה, וְיֵהי בַעַת הַהִיא וַיֵּרַד יְהוּדָה מֵאֵת אַחִיו, דֵּהוּ מְלֻכָא עֲלֵייהוּ. מֵאִי טַעֲמָא, בְּגִין דִּיִּוֹסֵף נִחְתוּ לִיה לְמִצְרַיִם כְּדִקְאֻמְרָן:

וַיֵּרָא שֵׁם יְהוּדָה בַּת אִישׁ כְּנַעֲנִי. וְכִי כְנַעֲנִי הָיָה, אֲלֵא הָא אוֹקְמוּהָ חֲבָרִיָּא. וַתֵּהָרַ וַתֵּלֵד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, תֵּלַת בְּנֵין הָיוּ לִיה לַיהוּדָה, וְלֹא אֲשַׁתְּאָרוּ מִנֵּיהוּ בַר חַד, וְדָא הוּא שְׁלֵה.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ אֶזְלֵי בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַאי כְּתִיב בְּכַנִּי דִּיהוּדָה, בְּקִדְמָאָה וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וּבְתַרְיִן אַחֲרֵינִין כְּתִיב וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ אוֹנָן, וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁלֵה.

אָמַר לִיה תָּא חֲזִי, הָאִי פִרְשְׁתָּא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ, וְכֵלָא אִיהוּ כְּדִקְא חֲזִי. וַיֵּרַד יְהוּדָה מֵאֵת אַחִיו, דֵּהָא אֲתַפְסִיָּא סִיְהָרָא, וְנִחְתַת מִדְּרָגָא דְתַקְנָא לְגוֹ דְרָגָא אוֹחֲרָא, דְאַתְחִבָּר בֵּיה חוּיָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיֵּט עַד אִישׁ עַדְלָמִי וַשְׁמוֹ חִירָה.

וַתֵּהָרַ וַתֵּלֵד בֶּן וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ עֵר, וְאִיהוּ רַע, וְכֵלָא חַד, דְּאַתְיָא מִסְטְרָא דִּיִּצְרָר הָרַע. וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ, וְלֹא כְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ. (דף קפו ע"ב) בִּיעֲקֹב כְּתִיב וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרָא לִיה

אחרת שזיהמת הטמאה נולד,
זוה הוא ער רע, והכל אחד.

אחר כך לא התבסס המקום עד
שכא שלה שהיה העקר של
כלם. מה פתוב? ויהי ער בכור
יהודה רע בעיני ה'. פתוב כאן
רע, וכתוב שם (בראשית ח) כי יצר
לב האדם רע מנעריו. רע
ששופך דמים, שופך זרע על
הארץ, ומשום כך ומיתהו ה'.
מה פתוב אחריו? ויאמר יהודה
לאונן בא אל אשת אחיך וגו'.

ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת
אחיך וגו'. רבי שמעון פתח
ואמר, (ישעיה מא) העירותי מצפון
ויאת ממזרח שמש יקרא בשמי
ויבא סגנים כמו חמר וכמו יוצר
ירמס טיט. בא ראה כמה בני
אדם הם טפשים שאין יודעים
ואין מסתפלין לדעת דברי
הקדוש ברוך הוא, שהנה כלם
ישנים, שאין מתעוררים, ושנה
בנקבי עיניהם.

בא ראה, הקדוש ברוך הוא
עשה את האדם כמו שלמעלה,
הכל הוא בחכמה, ואין לה איבר
ואיבר באדם שאינו עומד
בחכמה עליונה. שהרי כיון
שנתקן כל הגוף באיברי כראוי,
הקדוש ברוך הוא השתתף [התמקף]
עמו והכניס בו נשמה קדושה
כדי ללמד את האדם ללכת
בדרך התורה ולשמר מצוותיו,
כדי שאדם יתתקן כראוי.

[ומשום זה] [ובעוד] שיש בו נשמה
קדושה, צריך לאדם להגדיל את
דמות המלך העליון בעולם.
וסוד זה, שהרי אותו הנקר
ששופע ויוצא לא פוסקים מימיו
לעולמים, ועל זה צריך לאדם
שלא יפסיק את הנקר והמקור
שלו בעולם הזה. [נהי' רמז לברית
הקדש שנתום בכשרו, שהוא דגמא של אותו
הנהי' הסוד של צדיק שמתחבר עם צד"ק יחד

יעקב. והכא את לאסגאה דרגא אחרא
דזוהמא דמסאבא אתיליד, ודא הוא ער רע,
וכלא חד.

לבתר לא אתבסס אתרא, עד דאתא שלה
דהוה עקרא דכלהו. מה כתיב ויהי
ער בכור יהודה רע בעיני יי, פתיב הכא רע,
וכתיב התם (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע
מנעריו, רע דאושיד דמין, אושיד זרעא על
ארעא. ובגין כך וימיתהו יי. מה כתיב
בתריה, ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת
אחיך וגו'.

ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך וגו'.
רבי שמעון פתח ואמר, (ישעיה מא)

העירותי מצפון ויאת ממזרח שמש יקרא
בשמי ויבא סגנים כמו חמר וכמו יוצר ירמס
טיט. תא חזי, כמה אינון בני נשא טפשין
דלא ידעין ולא מסתפלין למנדע ארחוי
דקודשא בריך הוא. דהא כלהו ניימין, דלא
מתערי שינתא בחוריהון.

תא חזי, קדשא בריך הוא עבד ליה לבר
נש, כגוונא דלעילא. פלא איהו
בחכמתא. דלית לה שייפא ושייפא בבר נש
דלא קיימא בחכמתא עלאה. דהא כיון
דאתתקן כל גופא בשייפוי כדקא יאות,
קדשא בריך הוא אשתתף (נ"א אתתקף) בהדיה,
ואעיל ביה נשמתא קדישא. בגין לאולפא
ליה לבר נש למהך בארחוי דאורייתא
ולמיטר פקודוי, בגין דיתתקן בר נש כדקא
יאות.

(ס"א ובגין דא בעוד) (ובגין ס"א ובעוד) דאית ביה נשמתא
קדישא מיבעי ליה לבר נש לאסגאה
דיוקנא דמלפא עלאה בעלמא. ורזא דא,
דהא ההוא נהר דנגיד ונפיק לא פסקן מימיו